

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 27ης Μαρτίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Οδηγία 2011/83/ΕΕ – Άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ια', και άρθρο 16, στοιχείο ε' – Σύμβαση εξ αποστάσεως – Δικαίωμα υπαναχωρήσεως – Εξαιρέσεις – Έννοια της φράσεως “σφραγισμέν[α] αγαθ[ά] τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση” – Στρώματα των οποίων το προστατευτικό περιτύλιγμα αφαιρέθηκε από τον καταναλωτή μετά την παράδοση»

Στην υπόθεση C-681/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Δεκεμβρίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

slewo – schlafen leben wohnen GmbH

κατά

Sascha Ledowski,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Toader, πρόεδρο τμήματος, A. Rosas και M. Safjan (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η slewo – schlafen leben wohnen GmbH, εκπροσωπούμενη από τον F. Buchmann, Rechtsanwalt,
- ο S. Ledowski, εκπροσωπούμενος από τον H. G. Klink, Rechtsanwalt,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον P. Cottin και την J. Van Holm,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Garofoli, avvocato dello Stato,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Kellerbauer και N. Ruiz García,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Δεκεμβρίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ια', και του άρθρου 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2011, L 304, σ. 64).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της slewo –schlafen leben wohnen GmbH (στο εξής: slewo) και του Sascha Ledowski, με αντικείμενο την εκ μέρους του τελευταίου άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως όσον αφορά στρώμα που αγόρασε από τον ιστότοπο της slewo.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 3, 4, 7, 34, 37, 47 και 49 της οδηγίας 2011/83 έχουν ως εξής:
 - «(3) Το άρθρο 169, παράγραφος 1, και το άρθρο 169, παράγραφος 2, στοιχείο α', της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζουν ότι η Ένωση πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή με μέτρα που εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 114.
 - (4) [...] Η εναρμόνιση ορισμένων πτυχών των εξ αποστάσεως [...] συναπτόμενων συμβάσεων είναι αναγκαία για την προαγωγή μιας πραγματικής εσωτερικής αγοράς των καταναλωτών που επιτυγχάνει τη σωστή ισορροπία μεταξύ υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, εξασφαλίζοντας παράλληλα την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας.
- [...]
- (7) Η πλήρης εναρμόνιση ορισμένων βασικών ρυθμιστικών πτυχών θα πρέπει να αυξήσει σημαντικά την ασφάλεια δικαίου τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τους εμπόρους. [...] Περαιτέρω, οι καταναλωτές θα πρέπει να απολαύουν υψηλό κοινό επίπεδο προστασίας σε ολόκληρη την Ένωση.
- [...]
- (34) Ο έμπορος θα πρέπει να παρέχει στον καταναλωτή σαφείς και κατανοητές πληροφορίες προτού αυτός ο καταναλωτής δεσμευθεί με εξ αποστάσεως [...] συναπτόμενη σύμβαση [...].
- [...]

(37) Καθώς στην περίπτωση των εξ αποστάσεως πωλήσεων ο καταναλωτής δεν είναι σε θέση να δει τα αγαθά πριν από τη σύναψη της σύμβασης, θα πρέπει να έχει δικαίωμα υπαναχώρησης. Για τον ίδιο λόγο, ο καταναλωτής θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να δοκιμάσει και να ελέγξει τα αγαθά που έχει αγοράσει, στον βαθμό που χρειάζεται για να προσδιορίσει τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία των αγαθών. [...]

[...]

(47) Ορισμένοι καταναλωτές ασκούν το δικαίωμα υπαναχώρησης αφού έχουν χρησιμοποιήσει τα αγαθά σε βαθμό μεγαλύτερο από αυτόν που είναι αναγκαίος για να προσδιοριστούν η φύση, τα χαρακτηριστικά και η λειτουργία των αγαθών. Στην περίπτωση αυτή, ο καταναλωτής δεν θα πρέπει να χάνει το δικαίωμα υπαναχώρησης, αλλά θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για τυχόν μείωση της αξίας των αγαθών. Προκειμένου να προσδιοριστούν η φύση, τα χαρακτηριστικά και η λειτουργία των αγαθών, ο καταναλωτής θα πρέπει να τα χειρίζεται και να τα εξετάζει με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο θα του επιτρεπόταν να το πράξει σε κάποιο κατάστημα. Παραδείγματος χάριν, ο καταναλωτής θα πρέπει μόνο να δοκιμάσει κάποιο ρούχο και δεν θα πρέπει να του επιτραπεί να το φορέσει. Κατά συνέπεια, ο καταναλωτής θα πρέπει να χειρίζεται και να εξετάζει τα αγαθά με τη δέουσα προσοχή στη διάρκεια της περιόδου υπαναχώρησης. Οι υποχρεώσεις του καταναλωτή σε περίπτωση υπαναχώρησης δεν θα πρέπει να αποθαρρύνουν τον καταναλωτή από την άσκηση του δικαιώματός του να υπαναχωρήσει.

[...]

(49) Θα πρέπει να υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις από το δικαίωμα υπαναχώρησης, [...] για τις εξ αποστάσεως [...] συμβάσεις. Το δικαίωμα υπαναχώρησης θα ήταν απρόσφορο, παραδείγματος χάριν, δεδομένης της φύσης συγκεκριμένων αγαθών ή υπηρεσιών. [...]

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής, που επιγράφεται «Αντικείμενο», ορίζει τα εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι, μέσω της επίτευξης ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, να συμβάλει στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς με την προσέγγιση ορισμένων πτυχών των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών για τις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ καταναλωτών και εμπόρων.»

5 Το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Απαιτήσεις ενημέρωσης για συμβάσεις εξ αποστάσεως και συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση συναπτόμενη εξ αποστάσεως [...] ο έμπορος παρέχει στον καταναλωτή τις ακόλουθες πληροφορίες με ευκρινή και κατανοητό τρόπο:

[...]

ια) όταν δεν παρέχεται δικαίωμα υπαναχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 16, την πληροφορία ότι ο καταναλωτής δεν θα έχει δικαίωμα υπαναχώρησης ή, κατά περίπτωση, τις περιστάσεις υπό τις οποίες ο καταναλωτής χάνει το δικαίωμά του υπαναχώρησης:

[...]».

- 6 Το άρθρο 9 της ίδιας οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα υπαναχώρησης», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Εκτός εάν ισχύουν οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία 14 ημερών για να υπαναχωρήσει από την εξ αποστάσεως σύμβαση [...] χωρίς να αναφέρει τους λόγους και χωρίς καμία επιβάρυνση πέρα από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 13, παράγραφος 2, και στο άρθρο 14.»

- 7 Το άρθρο 12 της οδηγίας 2011/83, με τίτλο «Αποτελέσματα της υπαναχώρησης», ορίζει τα ακόλουθα:
«Η άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης τερματίζει τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών:

α) να εκτελέσουν την εξ αποστάσεως σύμβαση [...]

[...]».

- 8 Το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Υποχρεώσεις του εμπόρου σε περίπτωση υπαναχώρησης», ορίζει στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Ο έμπορος επιστρέφει κάθε πληρωμή που έλαβε από τον καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δαπανών παράδοσης, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και οπωσδήποτε εντός 14 ημερών από την ημέρα κατά την οποία ενημερώθηκε για την απόφαση του καταναλωτή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση δυνάμει του άρθρου 11.

[...]»

- 9 Το άρθρο 14 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Υποχρεώσεις του καταναλωτή σε περίπτωση υπαναχώρησης», ορίζει στην παράγραφο 2, τα ακόλουθα:

«Ο καταναλωτής ευθύνεται για τυχόν μείωση της αξίας των αγαθών μόνο ως αποτέλεσμα της διαχείρισης των αγαθών άλλης πλην εκείνης που είναι αναγκαία για τη διαπίστωση της φύσης, των χαρακτηριστικών και της λειτουργίας των αγαθών. [...]»

- 10 Το άρθρο 16 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Εξαιρέσεις από το δικαίωμα υπαναχώρησης», έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη δεν παρέχουν το δικαίωμα υπαναχώρησης που προβλέπεται στα άρθρα 9 έως 15 για τις εξ αποστάσεως [...] συναπτόμενες συμβάσεις, όσον αφορά τα ακόλουθα:

[...]

ε) την προμήθεια σφραγισμένων αγαθών τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση·

[...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Η slewo είναι επιχείρηση διαδικτυακών πωλήσεων η οποία εμπορεύεται, μεταξύ άλλων, στρώματα.

- 12 Στις 25 Νοεμβρίου 2014 ο S. Ledowski παρήγγειλε από τον ιστότοπο της slewo στρώματα για ιδιωτική χρήση, έναντι τιμήματος 1 094,52 ευρώ. Οι γενικοί όροι πωλήσεως που περιλαμβάνονταν στο τιμολόγιο που εξέδωσε η slewo περιείχαν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες «πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα των καταναλωτών προς υπαναχώρηση»:
- «Αναλαμβάνουμε τα έξοδα επιστροφής των αγαθών. [...] Πρόωρη απώλεια του δικαιώματός σας προς υπαναχώρηση επέρχεται στις εξής περιπτώσεις: σε περίπτωση συμβάσεων για την προμήθεια σφραγισμένων αγαθών, τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, αν τα αγαθά αποσφραγίστηκαν μετά την παράδοση.»
- 13 Κατά την παράδοση, το στρώμα που είχε παραγγείλει ο S. Ledowski ήταν καλυμμένο με προστατευτικό περιτύλιγμα το οποίο ο S. Ledowski αφαίρεσε στη συνέχεια.
- 14 Με ηλεκτρονικό μήνυμα της 9ης Δεκεμβρίου 2014, ο S. Ledowski ενημέρωσε τη slewo ότι επιθυμεί να επιστρέψει το εν λόγω στρώμα και ζήτησε από τη slewo να οργανώσει τη μεταφορά του.
- 15 Δεδομένου ότι η slewo δεν οργάνωσε τη μεταφορά αυτή, ο S. Ledowski ανέλαβε ο ίδιος τα έξοδα μεταφοράς ύψους 95,59 ευρώ.
- 16 Ο S. Ledowski άσκησε αγωγή ενώπιον του Amtsgericht Mainz (ειρηνοδικείου Mainz, Γερμανία) με αίτημα την εκ μέρους της slewo επιστροφή, εντόκως, του τιμήματος και των εξόδων μεταφοράς, ήτοι συνολικού ποσού 1 190,11 ευρώ, καθώς και την καταβολή της δικηγορικής αμοιβής.
- 17 Με απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2015, το Amtsgericht Mainz (ειρηνοδικείο Mainz) έκανε δεκτό το αίτημα αυτό.
- 18 Με απόφαση της 10ης Αυγούστου 2016, το Landgericht Mainz (πρωτοδικείο Mainz, Γερμανία) επικύρωσε, κατ' έφεση, την πρωτόδικη απόφαση.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, η slewo άσκησε αναίρεση (Revision) ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακού Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Γερμανία).
- 20 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83 αποκλείει το δικαίωμα υπαναχωρήσεως μόνον αν, μετά την αποσφράγιση, παύει πλέον οριστικά να υφίσταται, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, δυνατότητα διαθέσεως του αγαθού στην αγορά, πράγμα το οποίο συμβαίνει, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση των καλλυντικών ή των προϊόντων υγιεινής, όπως οι οδοντόβουρτσες.
- 21 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι διατάξεις που εισάγουν εξαίρεση από δικαίωμα το οποίο παρέχεται από το δίκαιο της Ένωσης, όπως είναι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης δικαίωμα υπαναχωρήσεως, πρέπει να ερμηνεύονται στενά.
- 22 Σε αντίθεση, όμως, με τα προϊόντα υγιεινής υπό στενή έννοια, στρώμα το οποίο έχει επιστραφεί από τον καταναλωτή μετά την αποσφράγιση του δεν είναι οριστικώς ακατάλληλο προς διάθεση στην αγορά. Η διαπίστωση αυτή συνάγεται ειδικότερα από τη χρήση των στρωμάτων η οποία γίνεται στα ξενοδοχεία, από την υφιστάμενη ιδίως στο διαδίκτυο αγορά μεταχειρισμένων στρωμάτων, καθώς και από τη δυνατότητα καθαρισμού μεταχειρισμένων στρωμάτων.
- 23 Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, στην περίπτωση που το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αγαθά τα οποία, οσάκις χρησιμοποιούνται συμφώνως προς τον προορισμό τους, είναι δυνατόν να έλθουν απευθείας σε επαφή με το ανθρώπινο σώμα, όπως τα στρώματα, εντάσσονται, ακόμη και όταν ο έμπορος δύναται, με τα ενδεδειγμένα μέσα καθαρισμού, να τα καταστήσει εκ νέου κατάλληλα προς διάθεση στην αγορά, στην κατηγορία των αγαθών που δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους

υγιεινής, κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως, τίθεται το ζήτημα ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί η συσκευασία τέτοιων αγαθών και αν από τις συγκεκριμένες περιστάσεις, για παράδειγμα από την αναγραφή της ενδείξεως «σφράγιση» επί της συσκευασίας, πρέπει να προκύπτει σαφώς ότι δεν πρόκειται για απλή συσκευασία με σκοπό τη μεταφορά, αλλά ότι το αγαθό έχει όντως σφραγιστεί για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής.

24 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ια', της οδηγίας 2011/83 δεν παρέχει επαρκείς διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενο της πληροφόρησης την οποία ο έμπορος υποχρεούται να παρέχει στον καταναλωτή, πριν ο τελευταίος αναλάβει δέσμευση με εξ αποστάσεως σύμβαση, σχετικά με τις περιστάσεις υπό τις οποίες ο καταναλωτής χάνει το δικαίωμα υπαναχωρήσεως, συμφώνως προς το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας αυτής.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83 την έννοια ότι στα διαλαμβανόμενα σε αυτό αγαθά, τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, περιλαμβάνονται επίσης αγαθά (όπως π.χ. στρώματα), τα οποία, μολονότι μπορούν υπό κανονικές συνθήκες χρήσεως να έλθουν άμεσα σε επαφή με το ανθρώπινο σώμα, εντούτοις είναι δυνατόν να διατεθούν εκ νέου στην αγορά κατόπιν λήψεως κατάλληλων μέτρων (καθαρισμού) από τον έμπορο;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

α) Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί η συσκευασία αγαθού προκειμένου να μπορεί να γίνεται λόγος για σφράγιση κατά την έννοια του άρθρου 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83;

και

β) Πρέπει ο έμπορος, στο πλαίσιο της πληροφόρησης που οφείλει να παράσχει στον καταναλωτή πριν από τη συμβατική δέσμευση κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ια', της οδηγίας 2011/83, να εφιστά την προσοχή του καταναλωτή, επισημαίνοντας επακριβώς ποιο είναι το αντικείμενο της πωλήσεως (εν προκειμένω, ένα στρώμα) και ότι αυτό είναι σφραγισμένο, στο ότι η αφαίρεση της σφραγίσεως συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος υπαναχωρήσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

26 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83 έχει την έννοια ότι η περιλαμβανόμενη στη διάταξη αυτή φράση «σφραγισμέν[α] αγαθ[ά] τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση» καταλαμβάνει αγαθό, όπως ένα στρώμα, του οποίου το προστατευτικό περιτύλιγμα αφαιρέθηκε από τον καταναλωτή μετά την παράδοσή του.

27 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83, πλην των περιπτώσεων εφαρμογής των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 16 της οδηγίας, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία 14 ημερών για να υπαναχωρήσει από την εξ αποστάσεως σύμβαση χωρίς, μεταξύ άλλων, να οφείλει να αναφέρει τους λόγους.

- 28 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 12, στοιχείο α', της ως άνω οδηγίας, η άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως συνεπάγεται την απόσβεση της υποχρέωσης των συμβαλλομένων μερών να εκτελέσουν την εξ αποστάσεως σύμβαση.
- 29 Το άρθρο 16, στοιχείο ε', της εν λόγω οδηγίας προβλέπει εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχωρήσεως, σε σχέση με τις εξ αποστάσεως συναπτόμενες συμβάσεις, η οποία αφορά την προμήθεια σφραγισμένων αγαθών τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση.
- 30 Ωστόσο, το γράμμα της διατάξεως αυτής δεν παρέχει στοιχεία ως προς το ακριβές περιεχόμενο της φράσεως «σφραγισμέν[α] αγαθ[ά] τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση», βάσει των οποίων θα μπορούσε να προσδιοριστεί με βεβαιότητα ποια είναι τα αγαθά που εμπίπτουν στη φράση αυτή και, εν προκειμένω, αν αγαθό, όπως ένα στρώμα, του οποίου το προστατευτικό περιτύλιγμα αφαιρέθηκε από τον καταναλωτή μετά την παράδοσή του εμπίπτει στην εν λόγω φράση.
- 31 Επομένως, για την ερμηνεία του άρθρου 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83, πρέπει να ληφθούν υπόψη όχι μόνον το γράμμα της διατάξεως αυτής, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί της ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί μέρος (πρβλ. αποφάσεις της 7ης Αυγούστου 2018, Verbraucherzentrale Berlin, C-485/17, EU:C:2018:642, σκέψη 27, και της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Starman, C-332/17, EU:C:2018:721, σκέψη 23).
- 32 Συναφώς, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 της οδηγίας 2011/83, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των αιτιολογικών της σκέψεων 3, 4 και 7, η οδηγία αυτή έχει ως σκοπό να διασφαλίσει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Επιπλέον, μεταξύ των πολιτικών της Ένωσης, η προστασία των καταναλωτών, οι οποίοι βρίσκονται σε πιο αδύναμη θέση σε σχέση με τους εμπόρους, καθόσον πρέπει να θεωρούνται κατά τεκμήριο λιγότερο ενημερωμένοι, ασθενέστεροι οικονομικά και με μικρότερη πείρα, από νομικής απόψεως, σε σύγκριση με τους αντισυμβαλλομένους τους, κατοχυρώνεται με το άρθρο 169 ΣΛΕΕ και με το άρθρο 38 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 2ας Μαρτίου 2017, Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main, C-568/15, EU:C:2017:154, σκέψη 28, της 4ης Οκτωβρίου 2018, Kamenova, C-105/17, EU:C:2018:808, σκέψη 34, και της 23ης Ιανουαρίου 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, σκέψη 34).
- 33 Το δε δικαίωμα υπαναχωρήσεως αποβλέπει στην προστασία του καταναλωτή στην ειδική περίπτωση εξ αποστάσεως πώλησεως, κατά την οποία ο καταναλωτής δεν έχει τη δυνατότητα στην πραγματικότητα να δει το προϊόν ή να λάβει γνώση των χαρακτηριστικών της υπηρεσίας πριν από τη σύναψη της συμβάσεως. Το δικαίωμα υπαναχωρήσεως αποσκοπεί, συνεπώς, στην αντιστάθμιση του μειονεκτήματος που συνεπάγεται για τον καταναλωτή η εξ αποστάσεως σύμβαση, παρέχοντάς του μια εύλογη προθεσμία προκειμένου να εξετάσει και να δοκιμάσει το αποκτηθέν αγαθό (απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, σκέψη 45).
- 34 Συναφώς, το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83, το οποίο συνιστά εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχωρήσεως, πρέπει, ως διάταξη του δικαίου της Ένωσης που επιβάλλει περιορισμό σε δικαιώματα αναγνωριζόμενα με σκοπό την παροχή προστασίας, να ερμηνεύεται στενά (πρβλ. απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 77).
- 35 Η απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί ακριβώς υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων.
- 36 Συναφώς, η αιτιολογική σκέψη 49 της οδηγίας 2011/83 διευκρινίζει ότι η εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχωρήσεως είναι δυνατόν να έχει ως δικαιολογητική της βάση τη φύση των συγκεκριμένων αγαθών.

- 37 Εξ αυτού έπεται ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 16, στοιχείο ε', της ως άνω οδηγίας, η φύση ενός αγαθού είναι εκείνη που μπορεί να δικαιολογήσει τη σφράγιση της συσκευασίας του για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής και ότι, ως εκ τούτου, η αποσφράγιση της συσκευασίας αυτής συνεπάγεται ότι παύει να διασφαλίζεται η προστασία της υγείας ή η υγιεινή όσον αφορά το αγαθό που αυτή περιέχει.
- 38 Άπαξ η συσκευασία ενός τέτοιου αγαθού αποσφραγιστεί από τον καταναλωτή και, ως εκ τούτου, παύσει να διασφαλίζεται η προστασία της υγείας ή η υγιεινή, υπάρχει κίνδυνος το αγαθό αυτό να μην μπορεί πλέον να χρησιμοποιηθεί εκ νέου από τρίτον και, για τον λόγο αυτό, να μην μπορεί πλέον να διατεθεί εκ νέου στην αγορά από τον έμπορο.
- 39 Υπό τις συνθήκες αυτές, τυχόν αναγνώριση του δικαιώματος του καταναλωτή να ασκήσει το δικαίωμα υπαναχωρήσεως επιστρέφοντας στον έμπορο τέτοιο αγαθό του οποίου η συσκευασία έχει αποσφραγιστεί θα ήταν αντίθετη προς τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης, όπως αποτυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 4 της οδηγίας 2011/83, κατά την οποία η οδηγία αυτή θα πρέπει να επιδιώκει τη δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ του υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- 40 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 33 των προτάσεών του, ότι η προβλεπόμενη με το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83 εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχωρήσεως τυγχάνει εφαρμογής μόνον αν, άπαξ αποσφραγιστεί η συσκευασία του, το αγαθό που αυτή περιέχει παύει οριστικά πλέον να βρίσκεται σε κατάσταση κατάλληλη προς διάθεση στην αγορά, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, δεδομένου ότι αυτή καθαυτή η φύση του αγαθού καθιστά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή για τον έμπορο τη λήψη μέτρων χάρη στα οποία το αγαθό θα μπορούσε να διατεθεί εκ νέου προς πώληση χωρίς να θιγεί καμία από τις δύο προαναφερθείσες επιταγές.
- 41 Εκ των ανωτέρω έπεται ότι, εν προκειμένω, ένα στρώμα, όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, του οποίου το προστατευτικό περιτύλιγμα αφαιρέθηκε από τον καταναλωτή μετά την παράδοσή του δεν εμπίπτει στην εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχωρήσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83.
- 42 Πράγματι, αφενός, μολονότι το στρώμα αυτό έχει ενδεχομένως χρησιμοποιηθεί, δεν προκύπτει ότι καθίσταται, εκ του γεγονότος αυτού και μόνον, οριστικά ακατάλληλο προς εκ νέου χρήση από τρίτον ή προς εκ νέου διάθεση στην αγορά. Αρκεί, συναφώς, να υπομνησθεί, μεταξύ άλλων, ότι ένα και το αυτό στρώμα εξυπηρετεί τους διαδοχικούς πελάτες ενός ξενοδοχείου, ότι υφίσταται αγορά μεταχειρισμένων στρωμάτων και ότι στρώματα που έχουν χρησιμοποιηθεί μπορούν να καθαριστούν σε βάθος.
- 43 Αφετέρου, σε σχέση με το δικαίωμα υπαναχωρήσεως, ένα στρώμα μπορεί να εξομοιωθεί προς ένδυμα.
- 44 Συναφώς, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 37 και 47 της οδηγίας 2011/83, πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να παρασχεθεί σε όποιον αγοράζει ορισμένο ένδυμα στο πλαίσιο εξ αποστάσεως πωλήσεως η δυνατότητα να το δοκιμάσει με σκοπό «να προσδιορίσει τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία» του και, κατά περίπτωση, μετά από μια τέτοια δοκιμή, να ασκήσει το δικαίωμα υπαναχωρήσεως, επιστρέφοντας το ένδυμα στον έμπορο.
- 45 Δεν αμφισβητείται, όμως, ότι πολλά είδη ενδύσεως, οσάκις δοκιμάζονται κατά τρόπο σύμφωνο προς τον προορισμό τους, ενδέχεται να έλθουν σε άμεση επαφή με το ανθρώπινο σώμα, πράγμα το οποίο επίσης δεν μπορεί να αποκλειστεί στην περίπτωση των στρωμάτων, χωρίς πάντως να υπόκεινται σε απαιτήσεις ειδικής προστασίας προκειμένου να αποφευχθεί η επαφή αυτή κατά τη δοκιμή.

- 46 Τέτοια εξομοίωση των δύο αυτών κατηγοριών αγαθών, ήτοι των ενδυμάτων και των στρωμάτων, είναι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 34 των προτάσεών του, δυνατή, στο μέτρο που, ακόμη και σε περίπτωση απευθείας επαφής των εν λόγω αγαθών με το ανθρώπινο σώμα, μπορεί να γίνει κατά τεκμήριο δεκτό ότι ο έμπορος, μετά την επιστροφή τους από τον καταναλωτή, είναι σε θέση, μέσω εργασίας όπως είναι ο καθαρισμός ή η απολύμανση, να τα καταστήσει κατάλληλα για εκ νέου χρήση από τρίτον και, ως εκ τούτου, για εκ νέου διάθεση στην αγορά, χωρίς να θιγούν οι επιταγές περί προστασίας της υγείας ή περί διασφάλισης της υγιεινής.
- 47 Πάντως, γεγονός παραμένει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/83, σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 47, ο καταναλωτής ευθύνεται για κάθε απομείωση της αξίας των αγαθών που τυχόν προκύψει από χειρισμούς οι οποίοι δεν ήταν απαραίτητοι προκειμένου να προσδιοριστούν η φύση, τα χαρακτηριστικά και η καλή λειτουργία του αγαθού, χωρίς ωστόσο να στερείται το δικαίωμά του υπαναχωρήσεως (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Messner, C-489/07, EU:C:2009:502, σκέψη 29).
- 48 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83 έχει την έννοια ότι η περιλαμβανόμενη στη διάταξη αυτή φράση «σφραγισμέν[α] αγαθ[ά] τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση» δεν καταλαμβάνει αγαθό, όπως ένα στρώμα, του οποίου το προστατευτικό περιτύλιγμα αφαιρέθηκε από τον καταναλωτή μετά την παράδοσή του.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 49 Δεδομένης της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 50 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 16, στοιχείο ε', της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, έχει την έννοια ότι η περιλαμβανόμενη στη διάταξη αυτή φράση «σφραγισμέν[α] αγαθ[ά] τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση» δεν καταλαμβάνει αγαθό, όπως ένα στρώμα, του οποίου το προστατευτικό περιτύλιγμα αφαιρέθηκε από τον καταναλωτή μετά την παράδοσή του.

(υπογραφές)